

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

PLANS INDIVIDUALITZATS I ADAPTACIONS DE CURRÍCUM

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

PLANS INDIVIDUALITZATS I ADAPTACIONS DE CURRÍCULUM

Índex:

1. Definint el concepte de plans individualitzats (PI).....	2
2. Adaptacions de currículum.	4
3. Propostes de treball en aquesta àrea	6
4. Bibliografia.....	10

Resum:

L'escola inclusiva hauria de promoure igualtat d'oportunitats i una atenció a la diversitat dels alumnes. Per fer això són necessaris canvis organitzatius i pedagògics. El propòsit d'aquest estudi és revisar el concepte de "plans individualitzats" i la seva importància, així com aclarir la idea d'"adaptacions de currículum".

1. Definint el concepte d'(PI)

Un (PI) és una programació individualitzada escrita desenvolupada per un estudiant al qual se li ha identificat algun problema (físic, sensorial, intel·lectual, emocional, social, o qualsevol combinació d'aquests problemes) que afecta l'aprenentatge que condueix a la necessitat d'un currículum especial o la modificació de les condicions d'aprenentatge del currículum ordinari. Aquest document escrit és l'eina principal per a planificació col·laboradora entre l'equip docent, els pares i l'estudiant.

. Desenvolupament del plans individualitzats (PI).

Per saber si un nen necessita un (PI) , un equip multidisciplinari de professionals l'avalua a partir de les observacions dels seus rendiments, mitjançant proves estandarditzades i la valoració del treball diari a l'aula. Després, quan s'han identificat les Nee del nen com tenir necessitats especials, s'hauria de formar un altre equip de treball. Els membres d'aquest equip s'haurien d'escollir a partir de la seva habilitat per proporcionar informació o donar suport al programa individualitzat de l'estudiant. Els participants d'aquest grup de

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

treball normalment inclouen: un professor ordinari, un professor especialitzat, uns altres professionals (un psicòleg, terapeutes diferents), pares i, a vegades, el propi alumne.

S'haurien d'animar els pares a estar implicats activament en decisions quant a serveis educatius per als seus nens. Proporcionen una perspectiva única sobre la personalitat de l'estudiant, el seu desenvolupament i el seu aprenentatge. Obrir la comunicació i la cooperació entre casa i escola augmenta les oportunitats per a estudiants amb necessitats especials d'experimentar èxit educatiu.

Quan l'equip d'(PI) es forma, s'hauria d'assignar un membre de l'equip com el coordinador, per portar el seu desenvolupament i aplicació. Aquest document important (PI) hauria de contenir:

- . informació essencial sobre l'estudiant, incloent-hi aspectes mèdics, socials i informació de l'aprenentatge adquirit;
- . grau de participació en la programació ordinària;
- . les àrees en les quals l'estudiant necessita adaptacions del programa i/o objectius que cal modificar:
  - . adaptacions de l'aula;
  - . ajustaments en els processos d'avaluació;
  - . pla individual orientat a la transició a la vida activa;
  - . Avaluació del (PI) (criteris, eines, horari i revisió).

Normalment els serveis i objectius establerts en un (PI) es poden proporcionar en un ambient escolar ordinari. Es poden fer a l'aula habitual o en un espai amb recursos especials a l'escola ordinària. Es poden agrupar un grup de nens amb necessitats similars en aquest espai especial per rebre un tractament específic.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

2. Adaptacions de currículum.

. Concepte de currículum

Roldão (1999) considera el currículum com a procés de construcció, gestió i formació reflexiu centrat en escola. El dret de tothom, sense excepció, a una qualitat en l'educació fa necessari reinventar l'escola de manera que es pugui oferir i construir un currículum diferenciat i significatiu que permet la realització de l "Escola inclusiva, l'escola per a Tothom".

Segons Bertram, Fotheringham i Harley (2000), el currículum es podria entendre de dues maneres:

- a) Primer ... com a pla (que es pot escriure com a document). Aquest pla reflecteix el coneixement, habilitats, tècniques i actituds que qualsevol societat decideix desenvolupar en els seus nens.

- b) Segon ... com les experiències d'aprenentatge i ensenyament que passen en qualsevol espai d'educació. Per això, un currículum és un document escrit que està planificat acuradament i ben escrit, el qual reflecteix explícitament el coneixement, habilitats, tècniques, valors i actituds que les societats pensen traspasar a la generació futura. Donat que creiem que tothom té el dret d'assistir a escola i desenvolupar habilitats diferents, hem de parar la mateixa atenció a tothom. Així, necessitem adaptar currículums segons les necessitats especials de tots els estudiants.

. Adaptacions de currículum

Les adaptacions de currículum són modificacions relacionades específicament amb la instrucció o contingut d'un currículum . No estan pensades per abaixar els nivells d'aprenentatge. El currículum s'adapta així per fer accessible l' educació a tothom.

El grau i l'abast de les adaptacions de currículum i modificacions només es podran determinar després d'una avaluació minuciosa d'un alumne individual.

Hi ha diferents tipus d'adaptacions del currículum:

- . Quantitativa: adaptar el nombre d'elements o el nombre d'activitats;*

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- . Temporal: individualitzar la dedicació horària per completar una tasca;
- . Nivell de suport: augmentar la quantitat d'ajuda personal;
- . Entrada: adaptar les instruccions i els canals sensorials de la informació proporcionada;
- . Dificultat: adaptar el nivell d'habilitats. tècniques, tipus de problemes o regles;
- . Sortida: adaptar la manera que l'estudiant pot respondre a la instrucció;
- . Participació: adaptar l'extensió a la qual un alumne està implicat activament en la tasca;
- . Objectius alternatius: adaptar els objectius o expectatives de resultat mentre utilitzen els mateixos materials ;
- . Currículum funcional: proporcionar instruccions diferents i materials per arribar als objectius individuals d'un alumne; això està indicat només per a estudiants amb impediments moderats i severos.

Les adaptacions de currículum no pretenen assolir els nivells estàndards. El currículum s'adapta per fer més accessible educació i assegurar que els estudiants amb necessitats especials no s'encarin amb prejudicis o es tractin injustament. Es poden modificar plans de treball i adaptar unitats didàctiques per respondre a les necessitats individuals dels alumnes, per exemple, aprenent problemes.

El grau i abast de les adaptacions de currículum i les seves es podran determinar a partir de l'avaluació individual de l'alumne. Es prescriurà l'adaptació del nivell de la programació per a tots els aprenents en una classe que necessiten suport addicional específic a causa de les seves dificultats. Aquest treball d'adaptació ha d'incloure professors, pares, grups de suport de l'entorn (quan existeixen). Es poden consultar uns altres professionals pertinents des de la comunitat també, si escau.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

3. Propostes de treball en aquesta àrea:

A Catalunya

Un nen que té dificultats d'aprenentatge i funcionament i que s'ha identificat com un estudiant de necessitats educatives especials és el candidat perfecte per a un (PI). Els motius d'aquestes dificultats poden ser:

- trastorns d'aprenentatge,
- trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat,
- desordres emocionals,
- retard mental,
- autisme,
- dificultats auditives,
- dificultats visuals,
- trastorns del llenguatge,
- retard de desenvolupament,
- ...

En la majoria dels casos, els serveis i objectius proposats en un (PI) es poden proporcionar en un ambient escolar ordinari. Això es pot fer a l'aula regular (per exemple, un docent aten un grup petit de nens que necessiten ajuda extra mentre els altres nens de classe estan llegint amb el professor regular) o en un espai específic a l'escola ordinària (aula d'educació especial, USEE).

L'espai específic es pot fer servir per un grup de nens amb necessitats similars.

Els nens que necessiten una intervenció més intensa es poden atendre en un ambient escolar especial. Aquestes classes tenen menys estudiants per professor i més atenció individualitzada. A més a més, el professor normalment té formació específica en nens

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

amb necessitats educatives especials. Els nens dediquen la major part del temps a aprendre en una aula especial i es fan servir les classes ordinàries per algunes altres activitats (com música i educació física) o en activitats acadèmiques en les quals no necessiten ajuda extra.

A Àustria

Un nen que té dificultats d'aprenentatge i funcionament i que s'ha identificat com un estudiant de necessitats educatives especials ha de tenir un (PI) (normativa del novembre del 2008). Les raons poden ser:

- trastorns d'aprenentatge,
- trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat,
- desordres emocionals,
- retard mental,
- autisme,
- dificultats auditives,
- dificultats visuals,
- trastorns del llenguatge,
- retard de desenvolupament,
- ...

En la majoria dels casos, els serveis i objectius planificats en un (PI) es poden proporcionar en un ambient escolar ordinari, alguns d'ells (p. ex. teràpia de llenguatge...) es donen en una aula especial de l'escola ordinària.

Des del novembre de 2008 existeixen les directrius orientadores per al desenvolupament d'un PI per nens amb NEE.

Aquestes directrius inclouen:

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

-Planificació col·laborativa entre · (pares, professors, uns altres professionals...) basada en l'avaluació-

-Avaluació Regular-

-Adaptacions del Currículum-

No hi ha cap norma més específica per a l'elaboració de Plans Educatius Individuals a Àustria però els experts l'estan reclamant.

El responsable del PI és el professor d'aula - en classes ordinàries aquest és el professor tutor i en classes d'integració és el professor d'educació especial-Les adaptacions de currículum són un assumpte essencial en el currículum ordinari a Àustria per atendre les necessitats individuals del alumnes. És obligatori que tots els professors adaptin el currículum i la programació educativa d'acord a les necessitats de tots els nens d' un grup classe.

Tanmateix, els nens que necessiten una intervenció educativa més específica es poden escolaritzar en un centre escolar especial. Els pares a Àustria poden triar entre integració i segregació en escoles especials.

Les classes especials tenen menys estudiants per professor, tenint més atenció individualitzada. A més a més, el professor normalment té formació específica en l'atenció d'alumnes amb NEE.

A Bèlgica

Un nen que té dificultats d'aprenentatge i funcionament i que s'ha identificat com un estudiant de necessitats educatives especials ha de tenir un (PI) (lleï des de Març de 2007).

Definició del (PI) en Comunitat belga de parlar francesa: El PI (en francès: Pla individuel d'apprentissage (P.I.A.) és una eina metodològica per a cada alumne i que es va adaptant durant l'escolarització per l'equip docent, a partir de les observacions proporcionades pels seus diversos membres i les dades comunicades pels equips d'orientació. Contempla objectius particulars a aconseguir durant un període donat. S'inicia amb les actuacions que cada membre de l'equip multiprofessional proposa per a

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

l'educació, rehabilitació i formació. L'alumne i els seus pares han d'estar implicats en el seu desenvolupament.

Els objectius del treball conjunt dels professionals implicats en un PI són els següents:

1. Elaborar per a cada alumne un PI que coordini les activitats d'ensenyament, suports mèdics, socials i psicològics;
2. avaluar el progrés i els resultats de cada alumne per ajustar el PI
3. seguiment setmanal de l'evolució del PI per part dels professionals implicats.
4. avaluar cada alumne d'una manera formativa i continuada pel que fa al seu aprenentatge i d'aquesta manera ajustar la resposta educativa individual;

El tutor assegura la coordinació setmanal del PI de cada un dels seus alumnes durant les reunions de coordinació planificades en el seu horari. El treball en equip permet l'intercanvi d'informació entre els diversos membres de l'equip mèdic, social i psicològic. Per millorar la participació a aquestes reunions d'equips es reserva un espai de temps previ per tal de preparar aquestes coordinacions i també per ajustar els PI dels alumnes corresponents.

A Portugal

El model d'organització de l'atenció per a nens amb necessitats educatives específiques últimament implementades pel Ministeri d'Educació, centrada en l'anomenat CIF, no és res més que un retorn a model mèdic abandonat com ineficaç durant els anys 80; aquí l'assistència està determinada a partir d'una llista de malalties que, si es donen, poden no exigir cap intervenció educativa i deixaran abandonats un nombre significatiu d'alumnes els quals requeririen una intervenció educativa.

Tanmateix, tots els nens que s'han identificat com a alumnes amb NEE requereixen un PI el qual és coordinat pel tutor de la classe. Els serveis i objectius establerts en un (PI) es proporcionen en un ambient escolar ordinari, en una aula regular o en una aula d'educació especial. Aquesta nova llei ha impulsat una sèrie d'escoles de referència per a dificultats específiques (sordesa, ceguesa, autisme...). Els professionals especialitzats i recursos específics s'agrupen en aquestes escoles.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

Al Regne Unit

Al Regne Unit tots els alumnes tenen un Pla d'Educació Personal (PEP): els alumnes identificats amb necessitats més greus (a partir de l'avaluació reglamentària) tindran un (PI) . Això és revisat anualment per l'equip de professionals implicats amb l'alumne. El (PI) conté objectius mesurables que poden ser ampliat pel professor de classe. Quan el (PI) no té cap relació directa a una àrea temàtica particular aleshores s'ofereix un pla individual (PI) per aquell tema concret i amb activitats més específiques, en funció de les dificultats detectades.

Els alumnes parlen ds seus PEP amb el professor de classe com a part de la tasca diària o en algunes escoles també en el 'Día del mentor". Aquesta darrera estratègia permet al professor de classe haver de parlar més temps amb l'alumne per comprendre la seva ció sobre el seu treball comparativament amb la perpepció dels altres docents. Junts acorden un mínim de tres objectius per ser aconseguits en el trimestre.

Bibliografia.

Austria i Bèlgica

Diana Browning Wright, Teaching & Learning 2005

Drave, Wolfgang; Rumpler, Franz; Wachtel, Peter (Hrsg.) 2000: Empfehlungen zur sonderpädagogischen Förderung. Allgemeine Grundlagen und Förderschwerpunkte (KMK)

Eggert, Dietrich 1997: Von den Stärken ausgehen. Individuelle Entwicklungspläne (IEP) in der Lernförderungsdiagnostik. Dortmund: borgmann publishing

Kretschmann, Rudolf 1999: Leitfaden für Förder- und Entwicklungspläne. Zeitschrift für Heilpädagogik 9/99

Ministerium für Bildung, Wissenschaft, Forschung und Kultur 2002: Lehrplan Sonderpädagogische Förderung

Mutzeck, Wolfgang (Hrsg.) 2002: Förderdiagnostik. Konzepte und Methoden. Weinheim und Basel: Beltz Verlag

Mutzeck, Wolfgang (Hrsg.) 2000: Förderplanung. Grundlagen – Methoden – Alternativen. Weinheim: Deutscher Studienverlag

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- *Web sites:*

DR. M.O. Maguvhe

Co-ordinator Education Services

<http://www.sancb.org.za/Images/think%20tank.%20Obert.pdf>

<http://www.grandviewlibrary.org/CurriculumAdaptations/NineTypes.pdf>

US department of education

<http://www.ed.gov/parents/needs/speced/iepguide/index.html>

Nemours foundation

<http://kidshealth.org/parent/growth/learning/iep.html>

Ministry of Education – British Columbia

<http://www.bced.gov.bc.ca/specialed/iepsn/>

<http://sonderpaedagogik.lernnetz.de/foerderplan-Dateien/handreichung-foerderplan.doc>

Community Integration Sonderpädagogik – CIS online

<http://www.cisonline.at/index.php?id=102>

Catalunya

-Ainscow, M. (2004). *Desarrollo de escuelas inclusivas: Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares*. Madrid. Narcea.

-Huguet, T. (2006). *Aprendre junts a l'aula*. Barcelona. Graó.

-Pujolàs, P. (2003). *Aprendre junts alumnes diferents*. Vic. Eumo.

-*School Regulation about this area.*

-RESOLUCIÓ de 30 de juny de 2008 per la qual s'aproven les instruccions per a

l'organització i el funcionament dels centres educatius públics d'educació infantil i

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

primària i d'educació especial per al curs 2008-2009.

- RESOLUCIÓ de 30 de juny de 2008 per la qual s'aproven les instruccions per a

l'organització i el funcionament dels centres educatius públics d'educació secundària per al curs 2008-2009.

-RESOLUCIÓ de 29 de juliol de 2008 per la qual s'aproven les instruccions per a

l'organització i el funcionament dels serveis educatius (CRP, EAP, ELIC, CREDA i

CdA) i del Programa de mestres itinerants per a deficients visuals per al curs 2008-

2009.

-Web sites:

Catalonia

<http://www.xtec.cat/dnee>

<http://www.xtec.cat/eap>

<http://www.xtec.cat/creda>

<http://phobos.xtec.es/sqfprp/resum.php?codi=983>

<http://www.xtec.es/sqfp/llicencies/200405/memories/983m.pdf>

European Agency for Development in special needs Education:

<http://www.inclusion-europe.org>

Toronto

<http://www.inclusion.com>

Portugal

Bautista, R. (1997). *Necessidades Educativas Especiais*. Dinalivro: Lisboa.

Correia, L. M. (1997). *Alunos com Necessidades Educativas Especiais nas Classes Regulares*.

Colecção Educação Especial. Porto: Porto Editora.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- Foreman, P. & Arthur, M. (2002). Parental perspectives on educational programmes for students with high support needs. *European Journal of Special Needs Education*, **17**, pp. 175–84.
- Foreman, P., Arthur-Kelly, M., Pascoe, S. & Smyth King, B. (2004). Evaluating the educational experiences of students with profound and multiple disabilities in inclusive and segregated classroom settings: an Australian perspective. *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities*, **29** (3), pp. 183–93.
- Guess, D., Roberts, S. & Rues, J. (2002). Longitudinal analysis of state patterns and related variables among infants and children with significant disabilities. *Research & Practice for Persons with Severe Disabilities*, **27** (2), pp. 112–24.
- Landivar, J. & Hernandez, R. (1993). *Adaptações Curriculumes*. Editorial CEPE, SL.
- Mantoan, M. T. (2000). Integrar ou Incluir? <http://www.caleidoscopio.aleph.com.br./forum.htm>
- Marchesi, A. & Martín, E. (1990). Da terminologia do Distúrbio às Necessidades Educativas Especiais. In, COLL *et al.* *Desenvolvimento Psicológico e Educação: Necessidades Educativas Especiais e Aprendizagem Escolar*. Porto Alegre: Artes Médicas.
- Pacheco, J. A. (2001). Teoria Curriculum Critica: Os dilemas (e contradições) dos Educadores Críticos. N.º 1. Lisboa: *Revista Portuguesa de Educação*.
- Roldão, M. C. (1999). *Os Professores e a Gestão do Currículo - Perspectiva e Práticas em Análise*. Coleção "Cidine". Porto: Porto Editora.
- Tadeu B. (2000). A inclusão dos portadores de necessidades especiais no atual contexto sócio-educacional. *Revista da Educação*, v. 3, n. 17, 2002.
- Sigafoos, J., Arthur-Kelly, M. & Butterfield, N. (2006). *Enhancing Everyday Communication for Children with Disabilities*. Baltimore, MD: Paul H. Brookes.
- WARNOCK, M. et al. (1978). *Special Educational Needs. Report of Committee of Enquiry into the Education of Handicapped Children and Young People*. London: HMSO.